

World Goodwill

NYHETSREVY

Nr 3 2007

En tidskrift som visar Den goda viljans energi i världen.

Vårt levebröds väktare

Det är födan som håller oss vid liv, och de som svarar för att den också odlas, nämligen bönderna, kan därför kallas vårt levebröds väktare. Man kan tycka att det är en pampig beteckning för en så jordnära sysselsättning, men om samhället kunde se dem så finge deras profession större respekt och starkare stöd. Faktum är att speciellt i de rikare länderna utgör de krympande andelen av befolkningen, och de som inte är jordbrukare blir allt okunnigare om hur födan framställs. Resultatet har blivit att jordbrukets betydelse förbises i både politik och sociala resonemang.

Ett faktorer som kan hjälpa till att motverka en sådan trend är den växande ekologiska medvetenheten. Folk blir alltmer medvetna om vilken enorm mängd faktorer, som är sammanlänkade och som påverkar alla levande varelser. Bönderna fungerar som väktare över en betydelsefull del av allt levande, både växter och djur, och hur bönderna behandlar djuren som de har i sin vård kan få stora konsekvenser för ekosystemen långt utanför den egna bondgårdens gränser. Detta är ett specialfall av den mer generella iakttagelsen att goda relationer med alla naturriken är viktiga om mänskligheten ska skapa en livsduglig framtid för sig själv. Den viktigaste rollen i förbindelsen mellan mänskligheten och naturen spelar bönderna, vilket ger dem en position med speciellt ansvar. Men ändå sätts bönderna också under stark press av nyare arbetsmetoder som skapas av industrialiseringen och en oljebaserad ekonomi. Egentligen upptar det storskaliga, mekaniserade jordbruket mindre än en procent av jordbrukets hela historia, så det borde inte vara förvånande att samhället alltjämt håller på att anpassa sig till den omställningen. Ett tänkbart slutresultat för en sådan trend är att jordbruket dör ut som en egenföretagarens verksamhet, och att bönderna blir lönearetare i ett företag.

Hur som helst förefaller det osannolikt att vi kommer att återgå till "den gamla goda tiden" med familj jordbruket som för-

sörjningskälla, då folk konsumerade frukten av sitt arbete, och därför hade mera omsorg om produktionen. Ansvarsfullt lantbruk är i allt högre grad en gruppverksamhet, i motsats till i äldre tider, då en familj bearbetade jorden för familjens eget behov. Eftersom vi går från en tidsålder till en annan, är det naturligt att det uppstår förvirring. Mänskligheten är i färd med att komma underfund med vad som är användbart i de gamla tillvägagångssätten, när nya gruppmetoder introduceras som stämmer bättre överens med vattumannens tidsålder. Detta kommer att ta sin tid, och en del bönder kommer att klara sig, andra inte. Men med bättre utbildning, kommer enskilda personer att få fler alternativ att välja mellan i sitt yrkes- och arbetsliv, och där en del av dem innebär att arbeta med jorden, andra inte. Eftersom nu inte alla behöver bearbeta jorden, kan vi med all rätt fråga oss vad man skulle vinna på att folk i städerna får kunskap om odlingsprocessen, om årstidsväxlingarna inom jordbruket och om hur olika jordarter och terrängtyper påverkar skörderesultaten. Och under alla komplexa former pulserar livets egen energi genom alla levande varelser, och binder dem samman i eviga cykler av födelse, tillväxt, död – och återfödelse i nya och lämpligare former. Denna bakomliggande energi betonar vikten av att man fördelar naturens rika håvor rättvist, och att man behandlar alla varelser med respekt. På båda områdena har vi inom modernt jordbruk, som en del av en industrialiserad ekonomi, fortfarande lång väg att gå. Och som konsument och medborgare kan ingen av oss slippa undan vårt eget ansvar och vår egen del som en länk i denna kedja.

I de följande artiklarna kommer vi att behandla några av ämnena mer i detalj. Det finns inga enkla och segertippade svar på så komplicerade frågor, men vi hoppas att de kan stimulera våra läsare till att fundera över hur den goda viljans energi kan och bör påverka och få genomslag.

I detta nummer

PÅ SPANING EFTER ETT
NYTT JORDBRUK

FRÅN DÖRR TILL TALLRIK

Redaktör:
DOMINIC DIBBLE

www.worldgoodwill.org

På spaning efter ett nytt jordbruk

Alice Bailey menar att "förklaringen till mänsklighetens svårigheter har varit att man tagit och inte givit, att man tagit emot men inte delat med sig, att man hållit fast och inte fördelat." Oansvarig exploatering av jordens resurser är ohållbart och hindrar det gudomliga cirkulerande flödet. Det är nu mänsklighetens uppgift att återställa flödet och skapa balans mellan ande och materia.

Mänsklighetens relation till jorden kommer under skärskådande när alltfler människor i utvecklingsländerna flyr landsbygden och flyttar in till städerna. I industriländerna kommer småbönderna i kläm mellan de globala jordbruksföretagen och stormarknaderna, och de lämnar också jorden. Och stadsborna, som lever avskärmade från jorden, har föga kunskap om var födan kommer ifrån. Den ses helt enkelt bara som en produkt på stormarknadens varuhylla. Jordbrukets industrialisering har gett storskaliga ekonomier och billiga matvaror för konsumenterna. Produktiviteten är det helt avgörande, men är beroende av en omfattande kemikalieanvändning. Fastän denna ger en säkrare avkastning eftersom grödan blir resistent mot skadeinsekter och sjukdomar, så skadar och förstör kemikalierna ekosystemen och kontaminerar jord och vatten och maten vi äter. Dessutom finns en oro för att de nya utbrotten av galna kosjukan och mul- och klövsjukan är tecken på osunda jordbruksmetoder. Djur göds på konstgjord väg och ges tillväxthormon, de injiceras regelbundet med antibiotika, och djur som av naturen är gräsätare ges föda som innehåller ingredienser från kadaver. Allt detta kan äventyra den naturliga motståndskraften mot sjukdomar.

Jordbrukets industrialisering kontra det traditionella jordbruket

I det industriella jordbrukssystemet lever många djur under fasansfulla och helt oacceptabla förhållanden. Under det att medvetenheten växer, om att människor har ett moraliskt ansvar för att inte orsaka grymhet eller onödigt lidande för djuren, speciellt våra husdjur, är det paradoxala att omsorg om djuren i näringskedjan är dolt för allmänhetens ögon bakom slakthusens stängda dörrar – morderfabriker där djur, det spelar ingen roll om det är nötkreatur, får eller svin, ses som produktionsenheter och behandlas som sådana. Och enligt Bruce Friedrich från PETA, som utläses *People for the Ethical Treatment of Animals*, är det kycklingar, som är de allra mest misshandlade djuren på jorden. Intressant nog börjar allmänheten fundera över det kloka i att använda våra knappa resurser, såsom jordbruksmark och olja – för att producera kött, när det är mycket mer energisnålt att ge grödan direkt till människor.

Wendell Berry, poet och bonde, talar om den grundläggande konflikten mellan motiv och metoder i industriellt jordbruk, och jordbruk, som den definieras av agrarianismen: "jordbruk som anständig användning och omsorg om en omätbar gåva". Som han ser det är den industriella ekonomin våldsamt till sin natur och tar inte med i beräkningen "tanken på ett återställande" som grundar sig på god förvaltning. Att betrakta jordens frukter som en gåva och inte som en rättighet, betyder att man tar rejäl hänsyn till jordens knappa resurser – att det finns ett mottagande och ett återgåldande. Då kan vi "vara förtjänta av de gåvor vi får och använder". I Indiens heliga texter sägs

det, att "den som ger föda, ger liv" och att "vi ger inte som något litet extra, utan vi ger därför att vi är beroende av allt levande."

Enligt Berry försöker det industriella jordbruket få marken att ge avkastning utan hushållning - vilket är namnet på alla de metoder som uppehåller livet genom att hålla oss kvar på vår plats och i vår värld. Det är konsten att hålla ihop alla trådar i det levande nätverk som försörjer oss. Modernt lantbruk är beroende av tekniska metoder och kemiska medel. Men de organismer och rötter som är den underliggande verkligheten, struntar man för det mesta i. Istället betyder ett bra jordbruk att "jordbruket måste söka förlika naturen och det mänskliga samhället, med band och skyldigheter åt båda hållen. Att bruka jorden väl kräver ett ytterst noggrant och vänligt tillmötesgående mot alla väsen, levande såväl som icke levande... Vi kommer att få återvända till de gamla frågorna om ortens natur, lokal bärighet och lokala behov. Och vi kommer att få återuppta förädlingen av växter och djur för att anpassa dem till regionen och gården."

Berry förklarar också att det är viktigt att livnära jorden. Jorden är något vi tar för givet och många menar att civilisationens uppgång och fall har samband med jordens kvalitet och hur man sköter den. "En frisk jord är en vildmark. För det mesta naturlig och okänd, men myllrande av liv. Den är på samma gång en organisk gemenskap av levande varelser och deras naturlig miljö". Jorden på en bondgård är inte bara en flack yta "på vilken olika mekaniska operationer företas och olika kemikalier tillsätts", utan den är ett levande, integrerat system, som i sin tur är en integrerad del av naturens rike. Jorden behöver vetenskapen, men kräver också klok hushållning.

En god hushållning av jorden kan hjälpa till att förhindra ekologiska katastrofer – såsom sandstormarna i USA på 1930-talet, som skapades av stora erosionsområden. Den katastrofen lärde bönderna att de måste ta hand om marken och slå vakt om jorden, för att minimera effekterna av extrema vädertyper – oundvikliga torkperioder och stormar. Även om man huggit ner och svedjat skogar för att få odlad mark i årtusenden, menar man att denna metod är ohållbar i världens tropiska skogar, vilka vanligen har mycket klen och ömtålig jordmån. På Madagaskar till exempel har den relativt fåtaliga befolkningen förstört de intakta skogarna, vilket resulterat i en storskalig erosion, på grund av en fördärlig ytavrinning. Detta innebär att förnyringen går långsamt och arter blir utrotningshotade. Följaktligen är större delen av Madagaskars centrala höglandsplatå nu steril och improduktiv.

Beroendet av yttre krafter

En annan nyare metod inom industriellt jordbruk, som är problematisk, är monokulturen, dvs att man besår stora arealer med ett enda sädeslag med samma växtmönster (med genetiska likheter). Sådana metoder gynnar standardisering, kan ge bättre avkastning, förenklar skörden och betyder att individuella grödor kan passa bra på speciella platser. Men mot sådana fördelar måste man väga in en del nackdelar: monokultur är enormt beroende av artificiella insatser, såsom konstgödsel och bekämpningsmedel. Att skörda i stor skala kan kräva fler maskiner och urvalet

utsäde måste köpas från något företag, istället för att sparas på det traditionella sättet. Alla dessa faktorer gör bönderna mer beroende av externa aktörer både för material och för ekonomi. Jordbrukaren är inte längre en integrerad del av lokalsamhället och har inte längre kontroll över sin egen levnadslott. Han är istället inklämd mellan det stora jordbruksföretaget och stormarknaderna. Och på grund av bristen på mångfald i grödor, ökar risken för katastrofartat felslagna skördar genom skadeinsekter eller sjukdomar. Den så kallade gröna revolutionen (från 1940- till 1970-talet) främjade monokultur i länder som tidigare hade större mångfald i småskaliga system.

Nästan alla aspekter av det nutida livsmedelssystemet är beroende av olja. Man talar om ett nytt energisystem, men det har ännu inte slagit igenom. Under tiden går vi mot en osäker framtid med oberäkneliga oljetillgångar, fluktuerande priser och ett fortsatt missbruk av olja i livsmedelsproduktion, livsmedelsförpackning och livsmedelsdistribution. Man frågar sig nu hur man ska minska utsläppen från livsmedelsproduktion, livsmedelsförädling och livsmedelsdistribution genom att använda förnyelsebar energi och genom att utveckla den "bioregionala" approachen, som innebär att varor så mycket som möjligt hämtas från konsumentens egen bioregion (dvs ett landområde med en gemensam uppsättning fysiska och miljöfaktorer, inklusive avrinningsområdesgränser, utpräglade ekosystem och jord- och terrängkaraktäristika).

Mekaniseringen av jordbruket, återigen en faktor som är oljeberoende, har gett låga kostnader för arbetskraft, men innebär också lägre sysselsättningsnivåer på landsbygden, och då flyttar folk in till städerna. För utvecklingsländerna kommer detta att innebära att man behöver skapa många fler arbetstillfällen utom jordbruket för landsbygdsbefolkningen. För att citera hemsidan *People and Planet*: "Den jordbrukande arbetskraften väntas minska under den första hälften av detta århundrade, allt eftersom jordbruksrevolutionen som minskar behovet av arbetskraft på jordbruk och plantager sprider sig över utvecklingsländerna. I mitten av 1990-talet var det skattade antalet småjordbrukare och lantarbetare på jorden 1,1 miljarder. Om en tredjedel av dem avskedas de kommande femtio åren, som vissa studier pekar mot, måste utvecklingsländerna skapa lika många extra arbetstillfällen för lantarbetare som det nu finns i alla utvecklingsländer tillsammans. Det blir främst de urbana ekonomierna som får på sin lott att skapa arbetstillfällen för lantarbetare som förlorat sina jobb."

Kontroll över maten

Ett litet antal stormarknader kontrollerar nu en stor del av det vi äter. Enligt New Internationalist säljer två livsmedelsföretag, *Woolworth* och *Cole*, en tredjedel av alla livsmedel, som konsumeras i Australien. I Storbritannien säljer de s.k. fyra stora 75 procent av specierna. Enbart *Tesco* kontrollerar 30 procent av marknaden. I USA kontrollerar *Walmart*, som är världens största detaljhandelsföretag, en ansevärd del av marknaden.

Enligt Katherine Ainger koncentreras "kontrollen över livsmedlen till allt färre aktörer. Enorma företag kontrollerar utsäde, konstgödsel, bekämpningsmedel, lantbruksekonomi, uppsamlande av spannmål, bearbetning och raffinering av den, boskapsutfodring, boskapsproduktion och slakt, liksom att de har kontroll över livsmedlens varumärken." Och Ted Nace, som skrivit *Gangs of America: The Rise*

of Corporate Power and the Disabling of Democracy säger att "cheferna för ett par hundra storföretag har makt att fatta många av de viktiga beslut, som kommer att forma framtiden – vilka energisystem man ska investera i, hur aggressivt man bör utvinna mineraltillgångar eller brandskattas skogarna. Denna starka kontroll är också en orsak till att det finns motstånd mot genetiskt modifierat (GM) utsäde. Detta kräver nämligen "speciella bekämpningsmedel med utvalda varumärken och till och med kemikalier med egna varumärken som jordbrukaren måste använda för att få utsädet att gro."

Men storfinansen får inte alltid som den vill: när Monsanto tänkte införa *Roundup Ready*-vårmete som de kallade de genmodifierade grödornas kronjuvel, agerade jordbrukarna i North Dakota (som svarar för 47 procent av USA:s areal av vårmete) direkt. Den grundläggande frågan var om besluten om framtidens vete ska tas av storföretagen eller ligga i händerna på folk som är ansvariga inför North Dakotas invånare. Avgörande föll 2004, då USA:s jordbrukare efter en lång och intensiv kampanj lyckades vända politikernas tidigare positiva inställning till GMO-grödor. En grundläggande fråga var om företag ska kunna ta patent på utsäde och åtala den som bryter mot patenträtten – t.o.m. om åkrarna oavsiktligt förgiftats av utsäde som blåst dit från passerande lastbilar.

Tecken i tiden

Men, trots att jordbruket står inför många utmaningar, finns tecken i skyn, som tyder på att det väntar bättre tider, t ex biodynamisk odling, permakultur och en ökande efterfrågan på organisk föda. Och i utvecklingsländerna finns – *La Via Campesina* – en internationell "rörelse av småbrukare, små och medelstora producenter, jordlösa, bondmoror, infödda, landsbygdsungdomar och jordbruksarbetare... en självstyrande, pluralistisk och mångkulturell rörelse, fri från politiska, ekonomiska eller andra kopplingar". Man har medlemmar i 56 länder i samtliga världsdelar utom Australien. Man stödjer en modell med familj jordbruk eller småbondejordbruk, som har en hållbar produktion med lokala resurser och i harmoni med den lokala kulturen och traditionen. Jordbruksarbetare och bönder är hänvisade till sin långa erfarenhet av lokala resurser och kan producera optimala kvantiteter och kvaliteter av livsmedel med föga extern tillförsel. Produktionen går huvudsakligen till familjens egen försörjning och till den lokala marknaden.

Biodynamisk odling bygger på Rudolf Steiners pionjärbete på området. Naturen och människan tolkas holistiskt och andligt. Biodynamiskt jordbruk innebär att man är självförsörjande vad gäller kompost, gödningsämnen och djurfoder. Komposten behandlas med speciella, örtbaserade preparat, och kvaliteten på grödan förbättras med naturlig gödning och kvartsbaserade preparat. Ekologisk mångfald är ett mål för landskapskötseln och en astronomisk kalender används för att bestämma gynnsam tidpunkt för plantering och sådd, odling och skörd. Biodynamiska metoder används över hela jorden, t ex i Darjeelings planteringar, där kemiska gödningsmedel har ersatts av naturliga maskkomposter, gödsel och biodynamiska preparat från växter, såsom rölleka och nässla. Resultaten har varit imponerande. När man ser förvarningar om den fruktade temyggan, besprutar man just den jordbiten med ett naturligt insektsdödande medel som man utvinnet ur neemträdet."

Permakultur handlar om att skapa en hållbar naturlig miljö för människor genom att man följer naturens egna strukturer. Permakulturen använder sig av de naturliga ekosystemens mångfald, stabilitet och elasticitet som ram och vägledning för den som vill utveckla egna hållbara lösningar på miljöproblemen, lokalt, nationellt och globalt. Den bygger på samverkan med naturen och omsorg om jorden och dess innevånare. Det är en systemmodell med maximal avsikt, minimal handling. Den innebär att man tänker innan man handlar. Den är inte en uppsättning regler. Den är en formprocess skapad runt principer man återfinner i naturen, av samarbete och ömsesidigt hälsosamma relationer, och av att man översätter dessa principer i handlande. Handlandet kan vara allt ifrån att bestämma vad man ska äta, hur man ska resa, vad man ska arbeta med och var man ska bo, och hur man ska samarbeta med andra för odla grödor gemensamt. Det handlar om att fatta beslut som relaterar till alla personens övriga beslut, så att ett område av tillvaron inte motarbetar ett annat. Om du planerar en resa till exempel, fundera då över vilka andra uppgifter du kan utföra under vägen mot målet (kombinera resan till fritidscentret med inköp av matvaror på vägen hem). Det innebär att tänka på ditt liv eller projekt som en sammanhängande helhet – och utarbeta det effektivaste sättet att göra saker som omfattar minsta möjliga ansträngning och minsta möjliga skada för andra, och leta efter vägar att göra relationerna mer positiva.

I England heter den ledande organisationen för certifiering och information om biodynamiska livsmedel

och biodynamisk odling *The Soil Association*. Den har funnits sedan 1946 och verkar för att höja medvetenheten om vilka positiva effekter på hälsa och miljö, som biodynamisk odling och biodynamiska livsmedel har. Man arbetar aktivt med frågor som djurens rätt, antibiotika i livsmedel och växtproduktion, lokala biodynamiska livsmedel, skolmåltider, genetisk ingenjörskonst, bekämpningsmedel i jordbruket och djurlivet på landet. Biodynamiska och ekologiska livsmedel blir allt populärare speciellt med hänvisning till deras positiva påverkan på hälsan.

Vår relation till jorden är rätt komplicerad. Följande citat från *Earth Charter* vill visa hur vi kan möta de utmaningar vi nu står inför.

*"Andan av mänsklig solidaritet och släktskap med allt levande stärks, när vi lever med respekt för allt liv, i tacksamhet över att finnas till, och med en ödmjukhet inför människans plats i naturen."*¹⁴

1. Wendell Berry, *The Agrarian Standard*, Orion, sommarnumret 2002 www.orionmagazine.org
2. Vandana Shiva, *Gift of Food*, *Resurgence* 228, 2005 www.resurgence.org
3. Wendell Berry, *Renewing Husbandry*, Orion, 2005
4. *ibid*
5. http://en.wikipedia.org/wiki/Slash-_and_burn
6. www.peopleandplanet.net/doc.php?id=1054§ion=5
7. "Don't Believe the Hypermarket" av Sarah Irving i *New Internationalist*, november 2006; www.newint.org
8. "The New Peasants Revolt" av Katherine Ainger; www.countercurrents.org/gloainger120503.htm
9. *Breadbasket of Democracy* av Ted Nace i Orion maj/juni 2006
10. www.viacampesina.org
11. www.biodynamic.org.uk/FAQ.htm
12. The hottest cuppa in the world av Joanna Blythman, *The Observer* 29 april 2007; <http://observer.guardian.co.uk/>
13. www.permaculture.org.uk/mm.asp?mmfile=whatispermaculture
14. www.earthcharter.org

DEN GODA VILJAN ÄR...

nyckeln till att leva i harmoni med jorden.

Från dörr till tallrik

Nuförtiden har folk i industriländerna tillgång till en enorm variation av livsmedel året runt. Konsumenterna väntar sig, ja t.o.m. kräver, att de ska ha tillgång till ett jättestort utbud av varor när de besöker en stormarknad. Men oron över våra ökande koldioxidutsläpp¹ växer, men även medvetenheten om antalet kilometer en vara måste transporteras från odlingsplats till tallrik. Idag transporteras livsmedel mycket längre sträckor än tidigare eftersom vi har en global marknad. Det innebär att även livsmedel som kan produceras lokalt, såsom potatis, äpplen och mjölk, många gånger fraktas över världshaven, och somliga dessutom med flyg. Med centraliserade lagerlokaler och kylrum/kylhussystem transporteras livsmedel från fälten till dessa lager, där det packas och skickas i retur oavsett avstånd. Hur som helst, är transportmedel liksom tillryggalagt avstånd något som är viktigt att beakta: så till exempel tänker man sig att båttransporter påverkar miljön mindre än luftburna sådana och landsvägstransporter. Djurens bästa måste man också ta hänsyn till vid transport av levande varelser till centraliserade slakthus och köttfabriker.

Modern livsmedelsproduktion och dito distribution är både komplicerade och energiineffektiva, vilket illustreras av en studie av Institutet för Livsmedel och Bioteknik i Sverige: "...man undersökte vilka processer som var

involverade i tillverkningen av en flaska ketchup – dels odling, förädling och förvandling till tomatpasta i Italien, förädling och förpackning av pastan och andra ingredienser till tomatketchup i Sverige och detaljhandel och lagring av slutprodukten. Allt detta omfattade mer än 50 transport- och bearbetningssteg. Bakteriefria säckar som användes för att packa tomatpastan tillverkades i Nederländerna, transporterades till Italien, fylldes, lades i ståltunnor och transporterades till Sverige. De femskiktade röda flaskorna tillverkades antingen i England eller i Sverige med material från Japan, Italien, Belgien, USA och Danmark. Skruvlocket och plomberingen var danska och skickades över till Sverige. Pappkartongerna som den färdiga produkten förvarades i, liksom etikett, klistret och tryckfärg var inte ens med i undersökningen"²

För inte länge sedan lät *Soil Association*, som är Storbritanniens ledande certifierare av ekologiska livsmedel, meddela att varor som fraktats med flyg skulle fråntas sin ekologiska status. Man anser att brittiska konsumenter inte behöver äta ömtålig frukt och sköra grönsaker som transporterats hundratals mil. Men det finns en motsatt uppfattning, nämligen att man ska ta hänsyn till den totala energianvändningen i livsmedelsproduktionen och inte bara transportsträckan. Alltså har man räknat ut att

produktionen av mejeriprodukter och fårkött är mycket mer energieffektiv på Nya Zeeland än i England, även om man inräknar transportkostnaderna. Det beror på att kreaturen på Nya Zeeland betar utomhus hela året, vilket kräver mindre energi för gödningsmedel och kraftfoder. I en annan studie som utfördes nyligen vid Cranfield University har man räknat ut att kolförbrukningen blir mindre för rosor odlade i Kenya och flygfraktade till Europa än de som odlas i Holland, som har höga energikostnader och ett kallt klimat.³

Den enorma komplexiteten i den globala livsmedelshandeln och den roll världshandelsorganisationen WTO spelar kom i tydligt fokus genom kollapsen av världshandelssamtalen under 2007. WTO, som har 151 medlemsländer, är den enda internationella instans, som övervakar efterföljden av reglerna för den internationella handeln. Självfallet är en väsentlig del av handeln alla slags jordbruksprodukter, inklusive livsmedel. En av de största svårigheter, som WTO inte kunnat bemästra, är att rika länder och handelssammanslutningar kan ha råd att stödja sina jordbrukare på olika sätt, med t.ex. subventioner och tullmurar, samtidigt som de ställer betungande krav på de fattigare länderna att sänka sina tullhinder för jordbruksprodukter. Som exempel kan nämnas EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) som fått mycket kritik för sina bidrag till jordbruksproduktionen. Men det rör på sig: år 2003 antog EU:s jordbruksministrar en principiell förändring av CAP till riktade bidrag till jordbrukare länkat till att man tar hänsyn till normer för miljö, födas ofarlighet och djurskydd. Att man bryter kopplingen mellan stöd/bidrag och produktion gör EU:s bönder mer konkurrensinriktade och marknadsorienterade, samtidigt som de får en stabilare ekonomi. Mer pengar blir tillgängliga för bönderna för miljö-, kvalitets- och djurskyddsprogram genom att det direkta stödet till storjordbruken sänks.⁴ Det som gör den här frågan speciellt känslig är det faktum, att jordbruket vanligen utgör en mycket större andel av ekonomierna i utvecklingsländerna än i de rika länderna. Aktuella förhandlingar i WTO-högkvarteret i Genève fokuserar på att få till stånd betydande sänkningar av jordbrukstillarna för USA och EU.

Men vårt eget individuella ansvar för beslut om vad vi ska äta kan inte bara överlåtas på WTO och EU. Konsumenter genererar också egna "matkilometer" – man använder bilen när man handlar på stormarknader utanför städerna istället för att handla i närbutiken, men man kan

Människor av god vilja, speciellt elever i *Arcane School*, kanske är intresserade av att känna till följande exempel på tjänande som vi fått reda på nyligen:

En medarbetare i **Compassion Response Network** har berättat om det arbete som utförs för hiv/aidssjuka i Demokratiska republiken Kongo. Från början var intentionen att göra försök med alternativa behandlingar för hiv/aidstrabbade. Men medarbetarna i *Compassion Response Network* blev förvånade över att upptäcka att den lilla gruppen hiv/aidspatienter själv ville tjäna andra i samma situation, genom att lägga grunden till en afrikansk folkrörelse. Ett möte hölls med cirka 50 personer. Man upptäckte att man måste hitta inkomstgenererande aktiviteter för att kunna försörja personerna som var med på mötet med mat för framtiden. Man tyckte att det bästa sättet var genom en

se att marknaden växer för lokalt producerade varor, direkt-handel i bondgården och s.k. *box schemes* (*I Sverige har vi t.ex. www.arstiderna.se och www.ekoladan.se*). Att ta hänsyn till antalet transportmil måste också omfatta avfallshanteringen för hushållsoppor och förpackningar etc samt för nedgrävning av sopor eller återvinning. Ett annat sätt att minimera miljöpåverkan är om folk odlar själva i trädgården eller skaffar en koloniträdgård. Årstiderna är också något man ska ta hänsyn till, för färska grönsaker från lokala odlare kan ha bättre näringsvärden än djupfrysta produkter. En filosofisk utveckling i linje med dessa iakttagelser och som växt fram de senaste åren är det bioregionala perspektivet. Bioregion definieras av Peter Berg, som leder *Planet Drum Foundation* (www.planetdrum.org), och Raymond Dasmann, naturekolog, så här: "Geografiska områden med gemensamma karakteristika vad gäller jordmån, avrinningsområde, klimat, inhemska växter och djur och som finns inom hela planetens biosfär som unika och egentliga bidragande delar. En bioregion syftar både på ett geografiskt område och ett medvetandeområde – till en plats och de tankar som har utvecklats om hur man ska leva på den platsen. En bioregion kan initialt bestämmas med användande av klimatologi, fysiografi, djur- och växtgeografi, naturhistoria och andra beskrivande naturvetenskaper. De slutliga gränserna för en bioregion, beskrivs emellertid bäst av folk som har bott i regionen, genom mänskligt erkännande av realiteterna att leva just där. Det finns en karakteristisk resonans mellan det levande och de faktorer som påverkar det och som inträffar specifikt på varje separat plats på planeten. Att upptäcka och beskriva den resonansen är ett sätt att beskriva en bioregion."⁵ Och att bli medveten om den resonansen, var man än bor, är ett viktigt sätt att bli vaken för den större frågan om det globala livsmedelsflödet, som i sig bara är en del av en av vår tids viktigaste frågor – hur ska vi få bra relationer till de andra naturrikerna?

1. (eng. Carbon Footprint. Det finns än så länge inte någon samstämmighet i hur man ska definiera – mäta eller kvantifiera Carbon Footprint. Ett förslag är att man enbart ska mäta den totala mängden koldioxidemissioner som är direkt eller indirekt orsakade av en aktivitet eller som har ackumulerats under en produkts livscykel. Enbart koldioxid ska då inkluderas. Om man inkluderar alla ämnen som påverkar växthuseffekten så borde man istället kalla det för "Climate Footprint". Övers. anm)

2. "Eating Oil" av Andy Jones. *Resurgence* 216, jan/feb 2003.

3. Citat från *The Observer*, 15 juli 2007; <http://observer.guardian.co.uk/world/story/0,,2126614,00.html>

4. http://ec.europa.eu/agriculture/capreform/index_en.htm

5. <http://home.klis.com/~chebogue/pamBio.html>

communityfond för mikrolån för att odla grönsaker. Med hjälp av *Compassion Response Network* startade detta projekt, och inom sex månader har man skapat fem gårdar där man odlar grönsaker och flera säljarjobb för färskvaror. Fler hivsmittade personer har tillkommit och man har därför "utvecklat projekt som ger ytterligare 50 personer med hiv inkomster" och "utvecklat en konstitution som ett första steg i att etablera en välgörenhetsorganisation som ska betjäna personer med hiv." Detta möte ägde rum den första juni 2007, som var Världsböndagen, och ett hundratal personer totalt var med på mötet. Man antog följande visionsförklaring, som man var överens om:

"Att skapa en samhörighetskänsla mellan personer som har hiv, och att hjälpa till att utveckla en afrikansk folkrörelse för att få till stånd en välgörenhetsorganisation, där personer

med hiv kan mötas, dela erfarenheter och bedöma vilka behov som är viktigast att avhjälpa och att utveckla och tillföra projekt som svarar mot behoven."

Ytterligare information går att få om man kontaktar David Keane, Compassion Response Network, PO Box 582, Gosnells, WA 6110, Australien. e-post: keane@nw.com.au

The Humanitarian and Environmental protection Foundation (HEP Foundation) är en icke-vinstdrivande organisation bildad i februari 2007 av en elev i Arcane School som ett led i hans tjänande som lärjunge. Huvudkontoret ligger i staden Techiman, som ligger i Ghana. Syftet är att ge hjälp åt en nödställd mänsklighet på alla livets områden. Organisationen grundas på principen att man ska dela med sig som en utgångspunkt för bra relationer och som ett ledmotiv för den nya tidsålderns civilisation.

HEP Foundation har auktoriserats av Ghanas regering. Den ska ge humanitär hjälp i landet och speciellt främja hälsovård, utbildning, minska fattigdomen, verka för kvinnors och barns rättigheter, miljöskydd och sanitära anläggningar. Organisationen har också skapat en kris- och katastroffond (EDRF) som ska ge snabb hjälp vid naturkatastrofer.

HEP Foundation använder följande metoder för att genomföra sina projekt: utbildning, juridisk verksamhet, penninganskaffning, färdighetsträning, kompetensbygge och bidragsgivande. Organisationens arbete bygger helt och hållet på frivilliga gåvor från människor av god vilja från hela jorden.

Vill du veta mer? Ta kontakt med The HEP Foundation, PO Box TM 648, Techiman, BA, Ghana. e-post: dok4673@hotmail.com; tel. +233-275-383367

DEN STORA INVOKATIONEN

(Omarbetad version)

Från Ljusets punkt i Guds Sinne,
låt ljus strömma in i människornas sinnen.
Låt Ljus stråla ned över jorden.

Från Ljusets punkt i Guds Sinne
låt ljus strömma in i människornas sinnen.
Låt Ljus stråla ned över jorden.

Från Kärlekens punkt i Guds Hjärta,
låt kärlek strömma in i människornas hjärtan.
Må Kristus återvända till jorden.

Från Kärlekens punkt i Guds Hjärta
låt kärlek strömma in i människornas hjärtan.
Må Den kommande återvända till Jorden.

Från det centrum där Guds Vilja är känd,
låt människornas små viljor ledas av ett högre syfte -
Det syfte som Mästarna känner och tjänar.

Från det centrum där Guds Vilja är känd
låt människornas små viljor ledas av ett högre syfte
- Det syfte som Mästarna känner och tjänar.

Från det centrum som vi kallar mänskligheten
låt kärlekens och ljusets plan ta form
och må den försegla dörren till det onda.

Från det centrum som vi kallar mänskligheten
låt kärlekens och ljusets plan ta form
och må den försegla dörren till det onda.

Låt Ljus, Kärlek och Kraft återupprätta Planen på jorden.

Låt Ljus, Kärlek och Kraft återupprätta Planen på jorden.

ATT VERKA FÖR ATT SKAPA RIKTIGA RELATIONER

ISSN 1650-5263

World Goodwill är en internationell rörelse som verkar för att mobilisera den goda viljans energi i världen och att skapa riktiga mänskliga relationer. Organisationen grundades 1932 som en tjänande verksamhet inom Lucis Trust. I Storbritannien är Lucis Trust en registrerad utbildnings- och välgörenhetsorganisation. I USA är den ett icke-vinstdrivande, skattebefriat utbildningsföretag. World Goodwill är en av FN godkänd NGO (icke-statlig organisation) och den brukar delta i de reguljära rådgivande mötena i FN:s högkvarter. Lucis Trust finns med på ECOSOC:s lista över rådgivande organisationer.

World Goodwills Nyhetsbrev kommer ut fyra gånger om året. Vill du ha fler exemplar, hör gärna av dig. Förutom den engelska originalversionen *World Goodwill Newsletter* ges nyhetsbrevet också ut på danska, franska, grekiska, holländska, italienska, portugisiska, ryska, spanska, svenska och tyska.

Den engelska hemsidesadressen är www.worldgoodwill.org Här kan du läsa nyhetsbrevets originaltext.

World Goodwills arbete finansieras uteslutande genom gåvor och det kostar inget att prenumnera på nyhetsbrevet. Men varje gåva - stor eller liten - är mycket välkommen. På så sätt kan information spridas till så många som möjligt. Gåvor till Lucis Trust, kan göras till postgiro: 74267-6, då stöder du den internationella verksamheten. Om du vill bidra till att materialet kan ges ut på svenska kan du använda banknumret nedan.

WORLD GOODWILL

1 Rue de Varembe (3è)
Case Postale 31
1211 Genève 20
Schweiz

Suite 54
3 Whitehall Court
London SW1A 2EF
Storbritannien

120 Wall Street
24th Floor
New York NY 10005
USA

Översättning, layout och utskick: Svenskt Informationscenter för World Goodwill och Trianglar
Granängsringen 16, 135 44 Tyresö. Hemsida: <http://www.goodwilltriangel.org> E-post: info@goodwilltriangel.org
Tel: 018-53 01 20 (dagtid) eller 08-798 28 78 (kvällstid) Svenskt Informationscenters arbete finansieras enbart genom gåvor. Varje gåva bidrar till att information kan spridas till flera personer. Bankgironummer: 5777-1537